

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581](#)[Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VII](#)[Item Mythologia, Francfort, 1581 - VI, 15 : De Marsya](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - VI, 15 : De Marsya

Auteurs : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VI

Ce document est une version augmentée de :



[Mythologia, Venise, 1567 - VI, 15 : De Marsya](#)

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VI



[Mythologie, Lyon, 1612 - VI, 15 : De Marsyas](#)

est une traduction de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VI



[Mythologie, Paris, 1627 - VI, 16 : De Marsias](#)

est une transformation de ce document

[Afficher la visualisation des relations de la notice.](#)

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Document : "Mythologia, Francfort, 1581 - VI, 15 : De Marsya".

Auteur(s) de la notice : Équipe Mythologia.

Éditeur : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle).

Consulté le 02/05/2024 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/5990>

Présentation du document

Publication Francfort, André Wechel, 1581

Exemplaire Regensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Format in-8

langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination p. 621-624

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques et historiques [Marsyas](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 28/04/2023

multo honestiores & probabiliore cur fabulę huiusmodi fingerentur, quamvis alicuius historiae fundamento fulciuntur. Atqui neque Zexis quidem ridiculas interdum explicationes ipse deriderem, cum humanum esse sciam errare aliquando & labi ac falli, nisi & ille fuisset vel ipso Thamyri arrogantior atque importunior, & ne multa dicam, nisi ille vel leuissimos cæterorum scriptorum errores grauissimè insectaretur. nemo enim vir bonus atq; prudens debet aliorum de dignitate quidquam detrahere scribendo, sed omnia sua scripta conferre & aduertere ad præsentium posterorumque omnium vtilitatem & institutionem. qui verò maledicta, nugæ, res turpes literis committunt, tales haberi iure debent, qualia sunt eorum scripta: quæ certè parum reperiuntur plerumq; à moribus animique consilio discrepare. at nunc de Marsya dicatur.

De Marsya.

CAP. XV.

MARSYAS quoque Phrygius tibicen ob similem huic temeritatem & petulantiam non leue supplicium subiit. Hic Hyagnidis fuit filius, eius qui primus omnium mortalium leges musicas ad laudes Deorum, quibus in solennitatibus Græci vsi sunt, accommodauit, qui Marsyas ausus est cum Apolline de tibiæ peritiâ contendere. Fabulati sunt hunc magna consuetudine cum Cybele fuisse coniunctum, sed diu postea peruenatum in Nysam ciuitatem ad Dionysum, qui ibi regnabat eo tempore, peruenisse: vbi cum Apolline illic inuēto, qui cum ob alia multa præclara, tum ob inuentam citharam, & artem pulsandæ citharæ magno in honore habebatur, ausus est contendere; cum ipse tibiæ à Minerva eiectas suscepisset vt aiunt, ijsque inflandis factus iam peritior sibi videretur. Apollinem igitur in certamen musices prouocauit ea conditione, vt victor victo quodcunque libuisset, imperaret, vt testatur Pausanias in Phocaicis. Idcirco mansit ea consuetudo postea in magnæ Marris sacrificijs, vt adessent illis etiam tibiæ, vt ait Myrleanus Asclepiades. in eo certamine igitur cū Apollo cytharam pulsasset, mox ore cantabat: at Marsyas tibijs inflandis tantum erat peritus, quare etiam victus pœnas dedit suæ temeritatis. Qui rem etiam planius explicare voluerunt, addiderunt his, quod Nysæi iudices sunt electi quo tempore Marsyas contendit cum Apolline. nam primum tibijs ita est vsus Marsyas vt auditus stupore repletur, appareretque ob suau-

*Cybele in sur 20th
 up for more
 regardi que filij
 fide macta carer
 in hunc filij qui
 cingit hunc, ubi
 fupado ut quid cum
 in hunc fupado
 addi vix romanis
 olim in hunc
 omnia a hunc
 sonitum ad hunc
 cum in hunc
 up composite. Job.
 in q. 40.*

tatem longè præstare aduersario. cum iudicibus ostentare si-
 mul artem decreuissent, aiunt Apollinem rursus ad citharam
 cantum accommodasse, quare vicit tibiae repetitas. at ille ni-
 tebatur docere iudices quòd præter omnem æquitatem vince-
 retur: quòd artis, at non vocis, comparationem fieri oportere-
 ret, ad quam cithara & tibiae sunt referendæ, non autè res duas
 cum vna conferri oportere. Apollo respondit quòd nihil plus
 æquo obtineret, quia Marsyas quod sibi conueniret, fecisset,
 cum tibiae inflasset: oportere hanc legem igitur vtriusq; impo-
 ni, vt vel ambo, vel nemo ore vteretur, sed solis digitis propriũ
 vsum ostenderet. Istud certamen commissum fuisse non pro-
 cul à Celænis, siue (vt nunc vocatur) nò procul ab Apamea ci-
 uitate iuxta lacum, in quo ad vsum tibiæ optimi calami gi-
 gnuntur, scriptum reliquit Strabo libro 12. ex eo lacu dicuntur
 manare fontes Marsyæ fluminis, cū Ouid lib. 6. Metam. Mar-
 syam scribat fuisse ab Apolline in fluuium mutatum. Nam fa-
 ma est apud eundem lacum tibiae à Minerva fuisse inuentas,
 quas cum illa inflaret, seq̃ue in lacu conspexisset, orisq̃ue turpi-
 tudinem vidisset, & tumorem, illas abiecit, Secedite à me, in-
 quiens, malæ corporis deprauationes, vt ait Athenæus lib. 14.
 Has cum reperisset Marsyas, qui multo ante bella Troiana flo-
 ruir, non solum inflauit, cæterosq; illarum peritia antecelluit;
 sed etiam Doricæ musicæ postea, geminarumq; tibiæ fuit
 inuentor, sicut Amphion Lydiæ, vt testatur Plut. in lib. de Mu-
 sica. atq; apud Dorion oppidum Peloponnesi hic idem ausus
 fuerat Musas ad certamen cantus prouocare. Fama est igitur
 Marsyam, vbi cum Apolline decertans victus fuisset, de pini
 arbore propinqua fuisse suspensum, & excoriatum, vt testatur
 Nicander in his carminibus:

*πολλὰς καὶ πένθος γοῶν ἀπὸ δάκρυα τμήσαι
 μαρτυρεῖ, ἤχι τε τοῖσιν ἀπὸ φλέα δούρατο γῶν.*

*Sapius & lacrymas de pino tristis ademit
 Marsya, ubi Phæbus nudauit cortice membra.*

Illud cum apud fluuium Midae prius vocatum contigisset, ef-
 fecit vt fluuius postea Marsya diceretur, è cuius sanguine nati
 sunt Satyri, vt scripsit Agatharchides in rebus Phrygijs. Pœni-
 tuit tamen celeriter Apollinem tantæ acerbitalis, quare chor-
 das citharæ infregit. quas cum Musæ inuenissent, mæsen addi-
 derunt, Linus lichanon, Orpheus hypaten, Thamyris parhy-
 paten.

paten. postmodo cithara & tybijs in antro Dionysii depositis cum Cybelen amaret, cum hac ad Hyperboreos usque peregrinatur. E pelle Marsyas vitris factus fuit, quem in Celenarum ciuitate fuisse scribit Herod. in Polymnia hoc pacto: εἰ δὲ, ἐπεὶ τὰ παλαιὰ τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν, ὡμίλησεν τῇ Φρυγίᾳ, δι' αὐτῆς περιέρχεται, παρελθόντο ἐς Κελαιῶνας, ἵνα πῦλαι ἀναδιδούσιν ἀπὸ ἀνδρῶν ποταμῷ, καὶ ἐτίρουσιν ἰλάσασθαι τὸν Μαιάνδρον, τῷ ἔτιομα τὸν γένει ἐν καταβήκετι· ὅς ἐστι αὐτῆς τῆς ἀγροῦς τῆς Κελαιῶν ἀνατίμων, ἐς τὸν Μαιάνδρον ἰκθιδόει· ἐν τῇ καὶ ἐτοῦ Σιλιῶν μαρτυρῶν ἀσπὸς ἐν τῇ πόλει ἀνακρίματα· τὸν ὑπὸ Φρυγῶν λέγουσιν ὑπὸ Ἀπέλλωνος ἰκαδρύντα ἀνακριμαδίζουσι. Ipsi postea quam Halym traiecerunt fluvium Phrygia, per ipsam profecti, Celenas adierunt: ubi scaturit fontes Maandri flumē, & aliter nō minorem Maandro, cui nomen est Catarrhactes. hic oritur e foro Celenarū, et in Maandrū insinit: Ubi est etiam Sileni Marsya vitru in ciuitate suspensus: est enim sermo Phrygū quod inde Marsya ab Apolline excoriato fuit suspensus. Fabulati sunt aut illū Marsya casum apud fluvium Maandrum cōvulgisse, veluti attestari videntur illa carmina Philippi:

ἱμερὲν αὐλῆσται πολυτρήτων διὰ λωτῶν,
ἔπειτα λυγροῦσιν φοῖβος ἐπὶ γλαφύρεσσιν.
Μαρσύα ἱψύσω τὸν ὑβρίμα. τὲς γὰρ Ἀθήνησιν
αὐλῆς ἐκ Φρυγίης ἔπος ἐλπίσκει.

εἰ δὲ αὐτοῖσι τὸ ἐπὶ ἱππῶν, ἐκ ἂν ὕδατος
πῶ ἐπὶ Μαιάνδρῳ κλαυσεῖ δ' ὕδατος ἔστιν.

Fabula de loris resonabat dulce foras,
Audijt hoc Phœbus, talia dicta dedit.

Marsya, non hoc inuentum tibi: Palladi at ista

De Phrygia est olim fistula rapt a Dea.

Talia si inlasset, non fleuisset tua fata

Maandri ad gelidas tristi Hyazinthi aquas.

Nam certe quidem illud verissimum est, quod olim prolatum fuit ab oraculo, quod

εἰ δὲ τ' αὐτῇ ἱππῶν, τοῖον τέλος αὐτῶν ἰκάνει.

Qualia quisq; facit, talis finis manet ipsum.

Dicitur ea de causa vniuersis tibicinibus deinde iratus fuisse Phœbus, quem Sacadae opera placatum postea fuisse memorant, cum is primus Delphis Pythium cantum cecinisset.

¶ Quid per hanc fabulā significare voluerint antiqui, mani-

festū omnibus esse arbitror, quoniam dictum fuit ad superbo-
rum & nimis elatorum animorum deprimendam temeritatē
multas fabulas fuisse inuentas, quibus etiā consolandis illis, qui
molestiarū & calamitarum cumulis obtruntur, vti licet. nam
vt Deus in temerarios animaduertit, ita viros bonos aliqua ca-
lamitate oppressos adiuuat, quod & ipsum per fabulas antiqui
nobis tradiderunt. Cretheis enim Hippolyti filia Acasti vxor
cū capta fuisset Pelei desiderio, neque tamen Peleo vt secum
cōgrederetur persuadere posset, illū apud Acastum, quia suam
pudicitiam tentasset, accusauit. Hunc Acastus secum habens
ad verticem Pelei montis adduxit, atque vinctum feris lanian-
dum reliquit, vt scripsit Diognetus in rebus Smyrnæis. Verū
eius innocentie misertus Iupiter ensem illi per Vulcanum mi-
sit, quo se à feris tueretur. deinde cū in urbem venisset paucis
comitantibus, Acastum debellauit, & imperio ipse potitus est.
Vt igitur non est viri sapientis aduersus diuinam Dei volunta-
tem ob præsentem felicitatem & opulentiam insurgere, sic in
rebus aduersis non est cedendum viribus tempestatis, sed in v-
trisque certa animi moderatione vti conuenit. nunc de Ixione
dicamus.

De Ixione.

CAP. XVI.

ENIMVERO multo his sceleratior fuit Ixion Phlegyæ fi-
lius, vt sensit Euripides, vt Æschylus, Antionis: vt Pherecy-
des, Pisiones & Æthonis; vt verò alij, Martis & Pisidices. Hic e-
nim Diam filiam Einei, vel (vt alij maluerūt) Deionei, vxorem
duxit: cū pollicitus esset se multa munera socero mox esse
daturum. nam mos erat antiquorum patribus sponсарum mu-
nera offerre: quod in his significauit Homerus,

πῶς ἰστέον βῆς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὀπίσῃ
αἶγας ὅμῳ καὶ ὄϊς.

*Dat centum prius ille boues, mille inde capellas
Et pecudes promisit.*

Deioneus igitur cū munera ob acceptam vxorem ab Ixione
flagitaret, acriusque instaret, coactus Ixion inuitauit socerum
tanquam ad conuiuium, & ad illa accipienda, quod se equitate
mitigatum simularet. hunc Ixion in foueam carbonariam,
quam tenuissimis tabulatis superiūs, igne interiūs occultato,
instrauerat, detrusit. Cū illum ob eam causam furor inua-
lisset,